

PARLAMENT DE CATALUNYA

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
30 NOV. 2023	
ENTRADA NÚM.	116809
N. T.	/13

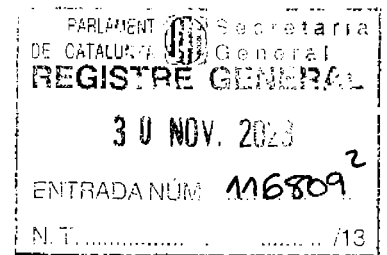
343-00107/13
CJ

A LA MESA DE LA COMISSIÓ DE JUSTÍCIA

APORTACIÓ ESCRITA DE ROSA ANA ALIJA FERNÁNDEZ AMB RELACIÓ AL PROJECTE DE LLEI DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DE CATALUNYA (TRAM. 343-00107/13).

«A sol·licitud de la Comissió de Justícia del Parlament de Catalunya, la sotasignada fa les següents observacions i recomanacions amb relació al Projecte de Llei de Memòria Democràtica de Catalunya:

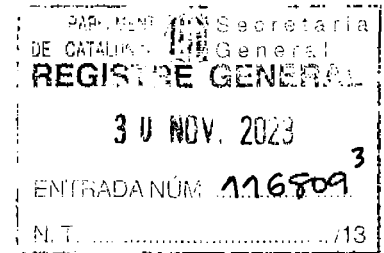
Article 13.1: Es considera innecessària l'enumeració (no exhaustiva) de diferents denominacions que poden rebre els òrgans internacionals de drets humans (i que, en tot cas, no és gens precisa, ja que omet l'entitat/organització a la qual pertanyen). Es recomana optar per una referència genèrica ("La Generalitat de Catalunya col·labora amb els òrgans i mecanismes internacionals de promoció i protecció dels drets humans"). Si el fi d'aquesta disposició és abastar també els òrgans estatals, es recomana la següent redacció: "La Generalitat de Catalunya col·labora amb els òrgans i mecanismes nacionals i internacionals de promoció i protecció dels drets humans". Si es manté la versió actual, cal substituir "relators especials" per "procediments especials", en l'entès que es fa referència específicament als òrgans establerts pel Consell de Drets Humans de l'Organització de les Nacions Unides sovint anomenats "relators especials", però que també poden rebre altres denominacions. Dit d'una altra forma, els procediments especials inclouen els/les relators/es especials, però no tots els/les titulars individuals de procediments especials reben el nom de "relator/a especial". Cal tenir en compte que els procediments especials inclouen també grups de treball. La varietat de casos i de matisos fan més adient optar per una fórmula simplificada com la proposta a dalt.

Article 14.1, apartat a): Es recomana introduir una coma a continuació de la paraula “humanitari” (“Les persones que, en el territori de Catalunya, hagin sofert danys, individualment o col·lectivament, incloses lesions físiques o mentals, sofriment emocional, pèrdues econòmiques o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals, com a conseqüència d’accions o omissions que constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals de drets humans o una violació greu del dret internacional *humanitari*, en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d’ençà de la fi de la Guerra Civil”). Aquesta mínima modificació mira d’excloure interpretacions que considerin només aplicables les normes internacionals de drets humans o del dret internacional humanitari vigents durant la Guerra Civil i la postguerra.

Article 14.1, apartat d): La referència als “ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que van morir o desaparèixer fora del territori de Catalunya a causa de la seva participació en el conflicte bèl·lic com a combatents” estableix una categoria de víctimes massa general, a priori desvinculada de la comissió de violacions de drets humans o del dret internacional humanitari. En aquest cas, no es veu clara quina és la violació -o violacions- de les normes del dret internacional humanitari que justifica l’atribució de la condició de víctimes. No sembla doncs prou justificada la definició com a víctimes de persones combatents pel mer fet de trobar-se fora de Catalunya. De fet, suposa un greuge comparatiu respecte dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya en les mateixes circumstàncies (que van morir o desaparèixer a causa de la seva participació en el conflicte bèl·lic com a combatents) dins del territori de Catalunya, les quals no tindrien la consideració de víctimes d’acord amb l’article 14.1, apartat a), ja que el seu reconeixement com a víctimes se sustenta en l’existència d’accions o omissions que constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals de drets humans o una violació greu del dret internacional humanitari. Pel que fa les persones implicades en la lluita antifranquista, esmentades en el mateix apartat, fora bo també especificar que es fa referència a supòsits derivats de la comissió de violacions dels drets humans.

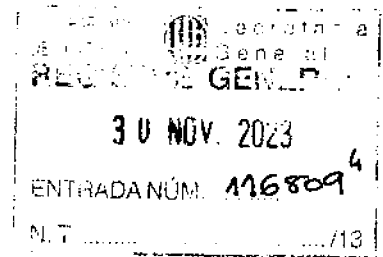
Article 14.3: La fórmula utilitzada per introduir l’enumeració continguda en aquest apartat (“han de tenir un paper preponderant”) resulta confusa, donat que sembla atribuir un paper actiu en les iniciatives que es duguin a terme a persones sense la

capacitat de tenir-lo (per exemple, per estar mortes o desaparegudes). Una redacció alternativa més acurada podria ser “s’ha de donar una consideració preponderant a les persones, els col·lectius i les organitzacions següents”.

Article 14.3, apartat a): Hi ha una certa incoherència entre la referència al reconeixement de la condició de víctima expressada amb caràcter general a l’apartat 3 i la inclusió de “les persones mortes o desaparegudes com a combatents en la Guerra Civil”, les quals no estan incloses al llistat de víctimes de l’apartat 1 (excepte en el cas d’aquelles que es trobessin fora de Catalunya). Per evitar imprecisions, i atès que la voluntat de la llei sembla ser mantenir les actuacions relatives a la identificació i recuperació de restes de persones mortes o desaparegudes al camp de batalla, es recomana fer-hi una referència específica en una disposició separada.

Article 14.3, apartat h): La redacció actual pot generar ambigüitats en relació amb el grup rellevant. No queda clar si es tracta de les dones que van patir específicament repressió o es vol incloure-hi la discriminació contra les dones en general (vegi’s, per exemple, la distinció que es fa a l’article 16.4). *A priori*, semblaria aplicable quan la repressió s’hagués produït en qualsevol àmbit social (“com a conseqüència de la repressió directa contra elles o indirecta contra algun familiar, ja fos en els àmbits de la parella, familiar, laboral, social o comunitari, institucional, en l’esfera pública o la vida política, en l’àmbit educatiu o en d’altres àmbits en què s’hagi lesionat la dignitat humana, la integritat o la llibertat de les dones”). Si l’objectiu és donar especial consideració a les dones que van ser objecte d’una repressió específica durant la dictadura, es recomana modificar la redacció en els següents termes: “Les dones que van patir violència física, psicològica, sexual, obstètrica i de vulneració de drets sexuals i reproductius, de segon ordre, vicària o econòmica, així com discriminació o assetjament sexual o per raó de sexe, *ja fos en els àmbits de la parella, familiar, laboral, social o comunitari, institucional, en l’esfera pública o la vida política, en l’àmbit educatiu o en d’altres àmbits en què s’hagi lesionat la dignitat humana, la integritat o la llibertat de les dones, com a conseqüència de la repressió directa contra elles o indirecta contra algun familiar*”.

Article 14.3, apartat i) i j): No queda clar si es dona cabuda a qualsevol organització/entitat/moviment de les tipologies indicades en aquests apartats, o si, en canvi, la norma és aplicable només a aquelles que van ser represaliades durant la dictadura. Es recomana especificar-hi que es fa referència a entitats represaliades per la dictadura franquista.

Article 15: Es recomana fer una previsió de desenvolupament reglamentari del procediment d'elaboració del Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista per tal de concretar més les dades que s'hi consignaran i el nivell de detall de la informació que s'hi inclogui a fi de donar compliment a l'objectiu indicat a l'apartat 2. En aquest sentit, tenint en compte que el cens es recull al Títol IV del projecte, sobre el dret a la reparació de les víctimes, i per tant se li atribueix un efecte primordialment reparatiu (a banda del seu valor pel que fa el dret a la veritat, palesat a l'article 3.4 del projecte), es podria considerar potenciar aquesta dimensió reparativa amb l'establiment d'un procediment similar als previstos a la Llei 12/2016, de 28 de juliol, de reconeixement i reparació de víctimes de vulneracions de drets humans en el context de la violència de motivació política a la Comunitat Autònoma del País Basc entre 1978 i 1999, la Llei Foral 16/2019, de 26 de març, de reconeixement i reparació de les víctimes per actes de motivació política provocats per grups d'extrema dreta o funcionaris públics (modificada per la Llei Foral 22/2022, d'1 de juliol), i el Reglament de l'Ajuntament de Barcelona per al reconeixement a les persones represaliades pel tardofranquisme i de creació de la Junta de Valoració, aprovat per acord del Consell Municipal de 22 de febrer de 2019 (modificació aprovada per acord del Consell Municipal de 28 d'abril de 2023). Es tracta de procediments de reconeixement de la condició de víctima i el corresponent dret a la reparació que impliquen la creació d'un òrgan (comissió/junta de valoració), el qual no es limita a recaptar documentació sobre els fets, sinó que també escolta la persona sol·licitant, a més de testimonis si escau, per tal d'acumular el màxim d'informació possible. La llei podria preveure el desenvolupament reglamentari d'un procediment d'aquestes característiques.

Article 15.1: Es recomana especificar que les víctimes que s'inscriuran al Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista són les definides a l'article 14, *apartat 1*. Fer una referència genèrica a l'article 14 implica que estarà també obert a la inscripció de les víctimes indirectes esmentades a l'article 14.2, la qual cosa no sembla totalment coherent amb l'objectiu expressat a l'article 15.2.

Article 35.4: El paper atorgat a les universitats és prou vague, s'entén que per respecte a l'autonomia universitària. No obstant, caldria deixar clar que s'està fent referència a l'àmbit de la docència i la formació i que aquesta previsió no és una mera repetició de l'article 33.3. A tal fi, i considerant que la redacció actual és suficientment respectuosa amb l'autonomia universitària, es recomana afegir una referència expressa als plans d'estudi dels ensenyaments: "L'Administració de la Generalitat ha de col·laborar amb les universitats per impulsar *la inclusió als plans d'estudi dels diversos ensenyaments* del coneixement del període històric a què fa referència la memòria democràtica i del que aquesta llei estableix als estudis universitaris. »

Data: 29 de novembre de 2023

Nom de la persona/entitat que fa les aportacions: Rosa Ana Alija Fernández

Signatura (indispensable)

